UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Teaching Guide					
Identifying Data				2023/24	
Subject (*)	Cultural Heritage		Code	662G01007d	
Study programme	Grao en Turismo (a distancia)				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	2nd four-month period	First	Basic training	6	
Language	SpanishGalician				
Teaching method	Non-attendance				
Prerequisites					
Department	Humanidades				
Coordinador	Lezcano González, Mª Elvira		E-mail	m.lezcano@udc.es	
Lecturers	Lezcano González, Mª Elvira Rodríguez Caramés, Santiago		E-mail	m.lezcano@udc.es s.rodriguez.carames@udc.es	
Web					
General description	Dada a amplitude de ámbitos que abarca o concepto de Patrimonio Cultural, o obxectivo fundamental da materia é aproximar ao alumnado a todos eles tendo en conta a súa vinculación co fenómeno turístico. Prestarase unha especial atención á xestión do patrimonio e ao papel e importancia das persoas expertas en turismo con relación a ela. Farase especial fincapé no patrimonio histórico-artístico. A materia pretende despertar a curiosidade e sensibilizar ao alumnado sobre o valor e fraxilidade do patrimonio, fonte de recursos fundamental para o turismo.				

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A1	Comprender os principios do turismo: a súa dimensión espacial, social, cultural, política, laboral e económica.
A2	Analizar a dimensión económica do turismo
A3	Comprender o carácter dinámico e evolutivo do turismo e da nova sociedade do lecer.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A8	Avaliar os potenciais turísticos e a análise prospectivo da súa explotación.
A13	Manexar técnicas de comunicación.
A14	Comprender o marco legal que regula as actividades turísticas.
A18	Identificar e xestionar espazos e destinos turísticos.
A19	Xestionar o territorio turístico de acordo cos principios de sustentabilidade.
A23	Analizar os impactos xerados polo turismo.
A27	Comprender o funcionamento dos destinos, estruturas turísticas e os seus sectores empresariais no ámbito mundial.
A29	Traballar en medios socioculturais diferentes.
A30	Coñecer as principais iniciativas de posta en valor do patrimonio cultural
A31	Comprender as características da xestión do patrimonio cultural.
A32	Detectar necesidades de planificación técnica de infraestruturas e instalacións turísticas.
A33	Creatividade.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.

C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Definir o concepto de Patrimonio Cultural e a súa relación co turismo	A1 A3 A5 A8 A18 A29 A30 A33	B1 B2 B4 B5 B6 B7	C4
Aprender a terminoloxía artística básica no ámbito da arquitectura, escultura e pintura e os os diferentes estilos artísticos a través dos casos de A Coruña e Santiago	A1 A8 A18 A30 A33	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	C1 C4
Estudiar os principaies tipos de bens culturais e as súas características	A1 A5 A18 A23 A29 A30 A33	B1 B2 B4 B5 B6 B7	C4
Definir o significado do turismo cultural e a súa relación co patrimonio	A1 A2 A3 A8 A18 A23 A27 A29 A30 A31 A33	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	C1 C3 C4 C6

Coñecer e analizar as principais manifestacións artísticas de cada periodo histórico	A1 A8 A18 A29 A30 A33	B1 B2 B4 B5 B6 B7	C4
Profundizar no concepto de Xestión do Patrimonio	A1 A2 A3 A8 A18 A19 A23 A29 A30 A31 A33	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C4
Analizar e profundizar en cada unha das fases da cadea lóxica da xestión do patrimonio	A1 A2 A3 A13 A14 A18 A19 A23 A29 A30 A31 A32	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C4 C5 C7 C8

Contents	
Topic	**Sub-topic**
Bloque 1- Patrimonio cultural e Turismo.	1.1. Marco conceptual. 1.2. Clasificación dos bens culturais. 1.3.O Turismo Cultural.
Bloque 2- Especial referencia ao Patrimonio Artístico e Monumental.	2.1. O comentario da obra de arte. 2.2. Técnicas e terminoloxía artísticas. 2.3. Nocións xerais sobre os principais estilos.
Bloque 3- O Patrimonio galego.	3.1. Principais exemplos do patrimonio arquitectónico galego. 3.2. A cidade de A Coruña. 3.3. A Catedral de Santiago e a súa contorna.
Bloque 4- Xestión do Patrimonio:	4.1. Marco conceptual. 4.2. A protección do Patrimonio. 4.2.1. Lexislación (Especial atención á Lei galega). 4.2.2. Catalogación. 4.2.3. Conservación. 4.3. A Investigación. 4.4. A Difusión. 4.4.1. Patrimonio e museos (O caso galego). 4.4.2. A Interpretación do Patrimonio.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A1 A3 A8 A14 A18 A23 A27 A30 A31 A32 B4 C2 C4 C5 C6 C7 C8	12	24	36
Mixed objective/subjective test	A1 A2 A3 A8 A13 A14 A18 A23 A30 A31 B1 B2 B4 B6 B7 C1 C4	1	30	31
Online forum	A5 A8 A13 A18 A19 A29 A30 A31 A33 B1 B2 B3 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C8	2	6	8
Case study	A5 A8 A13 A18 A23 A31 A33 B1 B2 B4 B6 C1 C2 C4 C6 C7	5	20	25
Supervised projects	A3 A5 A8 A13 A23 A30 A31 A33 B1 B2 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6	4	43	47
Personalized attention		3	0	3
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A asistencia á clase maxistral é obligatoria. Pode ofrecerse a través de TEAMS en directo (quedará gravada na plataforma) ou a través de vídeos expositivos.
Mixed objective/subjective test	Proba na que se busca responder, de forma oral, a preguntas cortas ou de certa amplitude, valorando a capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. A proba será idéntica que a do alumnado presencial.
Online forum	Espazo de discusión informal destinado ao alumnado para o tratamento dun tema ou problema, que se desenvolve a través dunha contorna virtual de aprendizaxe mediante ferramentas de comunicación asíncrona. É obrigatorio participar alomenos dúas veces en cada foro proposto.
Case study	Estudo e análise de casos reais, para chegar a conclusións razoadas a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo ou de xeito individual.
Supervised projects	O alumnado realizará un traballo tutelado relacionado coa materia explicada de xeito individual ou en grupo. O profesorado indicará as pautas concretas sobre o traballo ao inicio do curso.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Online forum	O alumnado de Modalidade On Line: Recibirá titorías grupais e individualizadas como orientación a través de TEAMS, así como atención por correo electrónico.

Assessment

Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Case study	A5 A8 A13 A18 A23 A31 A33 B1 B2 B4 B6 C1 C2 C4 C6 C7	Estudo e análise de casos reais, para chegar a conclusións razoadas a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo ou de xeito individual. Os casos serán propostos na calse por parte do profesorado ou do alumnado.	10
Mixed objective/subjective test	A1 A2 A3 A8 A13 A14 A18 A23 A30 A31 B1 B2 B4 B6 B7 C1 C4	Exame escrito ou oral no que se combina o comentario de texto co recoñecemento de imaxes e preguntas específicas sobre a materia referida a Patrimonio Cultural e Santiago. Para facer o cómputo coas demais porcentaxes, é preciso superar o exame nun 50%	60
Online forum	A5 A8 A13 A18 A19 A29 A30 A31 A33 B1 B2 B3 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C8	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica. Consisitirá nun traballo relacionado coa materia que será exposto en clase.	10
Supervised projects	A3 A5 A8 A13 A23 A30 A31 A33 B1 B2 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6	Traballo ou proba tutelada pola profesora na que se simulará unha visita guiada ou se demostrarán coñecementos sobre a cidade da Coruña de forma oral.	20

Assessment comments
O alumnado do grao on line non ten a obriga de asistir ás clases programadas na semana, pero sí a visualizar as clases maxistrais ou interactivas gravadas, así como os materiais engadidos na plataforma Moodle. Valorarase a participación nos foros propostos e a asistencia a titorías individualizadas. Todas as probas teñen que superar o 50% da nota, para poder facer o cómputo final O alumnado que non se presente á Proba Obxectiva (independentemente da convocatoria de que se trate), será cualificado cun " NP" (Non Presentado), aínda no caso de tener feito, presentado e exposto traballos tutelados ou outras actividades que computen na avaliación. Tanto en primeira como en segunda oportunidade aplicarase o mesmo sistema de avaliación. A convocatoria adiantada consistirá nunha proba mixta que computará o 100% da materia O traballo será presentado e defendido tanto por escrito como en formato on line, mentres que a proba mixta haberá de realizarse de forma presencial. A detección de plaxio o falsedade será penalizada co suspenso na materia. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE: A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise a adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos disponíbeis na UDC/no centro: nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, coa Unidade de Atención á Diversidade (https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/); no seu defecto, coa tutora ADI da Facultade de Turismo.1ª Oportunidad. Alumnado con reconocimiento de dispensa académica de asistencia. 2ª Oportunidad. Convocatoria adelantada. Calificación de No Presentado (NP). Implicación de plagio. Adaptación de la materia al alumnado que así lo requiera (ADI).1ª Oportunidad. Alumnado con reconocimiento de dispensa académica de asistencia. 2ª Oportunidad. Convocatoria adelantada. Calificación de No Presentado (NP). Implicación de plagio. Adaptación de la materia al alumnado que así lo requiera (ADI).

Sources of information	
Basic	- García Cuetos, María del Pilar (2011). El patrimonio cultural. Conceptos básicos . Prensas Universitariasd de Zaragoza - GONZÁLEZ, M., LEZCANO, M.E., e SERANTES, A. (2014). Interpretación do Patrimonio Artístico. Guía para profesionáis do turismo. CEIDA. Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia, Oleiros Engadiranse referencias bibliográficas no transcurso da materia.En Moodle inclúense as referencias bibliográficas e documentos sobre A Coruña e a Catedral de Santiago
Complementary	- AZNAR, S. Y CÁMARA, A. (2002). Historia del Arte. UNED, Madrid - BALLART, J. e JUAN i TRESSERAS, J (2001). Gestión del Patrimonio Cultura. Ed. Ariel, Barcelona - BORRÁS,J, et al. (1996). Introducción general al arte. Ed. Istmo, Madrid - CRESPI, M. E PLANELLS, M. (2003). Patrimonio Cultural. Ed. Síntesis, Madrid - ESPINO, J. Y MORÁN, M (1996). Historia General del Arte Español. SGEL, Madrid - FATÁS , G. e BORRÁS, G (1999). Diccionario de términos de arte. Alianza Editorial, Madrid - GOMBRICH, E.H. (1996). Historia del Arte. Ed. Debate, Madrid - HARTT, F (1989). Arte.Historia de la pintura, escultura y arquitectura. Ed. Akal, Madrid - HATJE, U. et al. (1989). Historia de los estilos artísticos (2 vols). Ed. Istmo, Madrid - JANSON, H.W. (1995). Historia General del Arte(4 vols.). Alianza Editorial, Madrid - LAJO, R. (1990). Léxico de Arte. Akal - LEZCANO GONZÁLEZ, M.E. (2011). El Sanatorio Riazor, una auténtica experiencia interpretativa. Boletín de Interpretación nº 25, AIP.www.interpretaciondelpatrimonio.com/boletin - MARTÍN GONZÁLEZ, J.J. (1992). Historia del Arte (2 vols.). Ed. Gredos, Madrid - MORALES, Alfredo (1996). Patrimonio histórico-artístico. Historia 16, Madrid - NIETO ALCAIDE,V. et al. (2000). Historia del arte. Ed. Nerea, Madrid - PÉREZ SANTOS, Eloisa (2000). Estudios de visitantes en museo. Metodología y aplicaciones.. Ed. Trea, Gijón - ROTH, L (1999). Entender la arquitectura, sus elementos, historia y significado. Ed. Gustavo Gilli, Barcelona - SORALUCE BLOND, J.R. (2015). Historia del Arte para incrédulos. Tórculo Eds. A Coruña - TILDEN, Freeman (2006). La interpretación de nuestro patrimonio. Asociación para la Interpretación del Patrimonio, Sevilla - TUGORES, F. e PLANAS, R. (2006). Introducción al Patrimonio Cultural . Edics.Trea, Gijón ALLART, J. e JUAN i TRESSERAS, J2001Gestión del Patrimonio CulturalEd. Ariel, BarcelonaLibroBORRÁS,J, et al.1996Introducción general al arteEd. Istmo, MadridLibroCRESPI, M. E PLANELLS, M.2003Patrimonio CulturalSíntesis, MadridLibroESPINO, J. Y MORÁN, M1996Historia General del Arte EspañolSGEL, MadridLibroFATÁS , G. e BORRÁS, G1999Diccionario de términos de arteAlianza Editorial, MadridLibroGOMBRICH, E.H.1996Historia del ArteEd. Debate, MadridLibroGONZÁLEZ, M., LEZCANO, M.E., e SERANTES, A.2014Interpretación do Patrimonio Artístico. Guía para profesionáis do turismoCEIDA. Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia, OleirosLibroHARTT, F.1989Arte.Historia de la pintura, esculturaa y arquitecturEd. Akal, MadridLibroHATJE, U. et al.1989Historia de los estilos artísticos (2 vols)Ed. Istmo, MadridLibroJANSON, H.W.1995Historia General del Arte(4 vols.)Alianza Editorial, MadridLibroLAJO, R.1990Léxico de ArteEd. Akal, MadridLibroLEZCANO GONZÁLEZ, M.E.2011El Sanatorio Riazor, una auténtica experiencia interpretativa.Boletín de Interpretación nº 25, AIP.www.interpretaciondelpatrimonio.com/boletinCapítulo de revistaMARTÍN GONZÁLEZ, J.J.1992Historia del Arte (2 vols.)Ed. Gredos, MadridLibroMORALES, A.J.1996Patrimonio histórico-artísticoHistoria 16, MadridLibroNIETO ALCAIDE,V. et al.2000Historia del arteEd. Nerea, MadridLibroPÉREZ SANTOS, E.2000Estudios de visitantes en museo. Metodología y aplicaciones.Ed. Trea, GijónLibroROTH, L1999Entender la arquitectura, sus elementos, historia y significadoEd. Gustavo Gilli, BarcelonaLibroSORALUCE BLOND, J.R.2015Historia del Arte para incrédulosTórculo Eds. A CoruñaLibroTILDEN, F.2006La interpretación de nuestro patrimonioAsociación para la Interpretación del Patrimonio, SevillaLibroTUGORES, F. e PLANAS, R.2006Introducción al Patrimonio CulturalEdics.Trea, GijónLibroGarcía Cuetos, María del Pilar2011El patrimonio cultural. Conceptos básicosPrensas Universitariasd de ZaragozaLibro

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments
Recoméndase seguir os temas de forma progresiva e sempre tratar de manter contacto semanal coa profesoraPerspectiva de Xénero: Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...). Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.